

KARTA PRZEDMIOTU

1. Informacje wstępne

Nazwa przedmiotu	Psychologia rozwoju małego dziecka
Wydział	Wydział Psychologii, Pedagogiki i Nauk Humanistycznych
Kierunek	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
Specjalność/Ścieżka specjalizacyjna	—
Poziom PRK	7 PRK
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie
Forma studiów	studia niestacjonarne
Grupa zajęć	Podstawy psychologii dla nauczycieli (standard kształcenia: Nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej)
Liczba punktów ECTS	2
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Liczba godzin ogółem	40 godz.
Cykl dydaktyczny	2021/2022 zimowy
Semestr studiów	3
Rok studiów	2
Profil kształcenia	praktyczny
Rok realizacji	2022/2023
Język wykładowy	polski
Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr Patrycja Huget (e-mail: phuget@ua.fm.edu.pl)

Semestr, liczba punktów ECTS, rodzaj zajęć, liczba godzin w planie studiów

Semestr	Wykład	Ćwiczenia	ECTS
3	20 godz.	20 godz.	2

2. Cele przedmiotu

C1	Celem przedmiotu Psychologia rozwoju małego dziecka jest przygotowanie studenta do samodzielnego poznawania psychiki dziecka w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Zdobyta wiedza na temat różnych kierunków teoretycznych, które wyznaczają współczesny kształt teorii i praktyki psychologicznej, rozwoju struktur oraz funkcji ludzkiej psychiki, jak również znajomość prawidłowości rozwoju dziecka w okresie dzieciństwa pozwoli przyszłym nauczycielom efektywnie wspierać rozwój jednostki w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
----	--

3. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych

4. Opis efektów uczenia się

W1	Wiedza: Zna założenia klasycznych i współczesnych teorii rozwoju człowieka oraz ich wartość aplikacyjną; potrafi je krytycznie oceniać i twórczo z nich korzystać;	EUK7_W2
U1	Umiejętności: umie obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je, wykorzystując wiedzę psychologiczną z zakresu rozwoju małego dziecka oraz proponuje rozwiązania problemów;	EUK7_U1
K1	Kompetencje społeczne: posiada umiejętność współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami i rodzicami dzieci/uczniów.	EUK7_KS4

5. Treści programowe

Wykład (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 3)
Wyk1	Zasady i prawidłowości rozwoju psychicznego człowieka. Definicja rozwoju. Czynniki i mechanizmy rozwoju. Okresy krytyczne i sensytywne w ontogenezie. Wyznaczniki rozwoju.
Wyk2	Charakterystyka założeń wybranych teorii rozwoju psychicznego w ontogenezie – psychoanalitycznych, behawioralnych, humanistycznych i poznawczo – rozwojowych.
Wyk3	Rozwój społeczno - emocjonalny w pierwszych trzech latach życia. Fazy rozwoju przywiązania. Uwarunkowania poczucia bezpieczeństwa w relacji przywiązania.
Wyk4	Charakterystyka teorii rozwoju mowy.
Wyk5	Rozwój mowy na etapie przedwerbalnym (faza głużenia i gaworzenia) i werbalnym. Autonomiczna mowa dziecka. Rozwój słuchu fonemowego. Rola środowiska rodzinnego i wychowania w rozwoju mowy. Rozwój kompetencji narracyjnej w okresie przedszkolnym.
Wyk6	Rozwój mowy ucznia. Rozwój umiejętności czytania i pisanie. Specyficzne zaburzenia językowe.
Wyk7	Rozwój poznawczy w ontogenezie. Rozwój procesu odbioru wrażeń i zdolności spostrzegania w okresie niemowlęcym i poniemowlęcym. Rozwój czynności myślenia w koncepcji J. Piageta i teoriach postpiagetowskich w okresie dzieciństwa.
Wyk8	Współczesne teorie organizowania i wyrażania wiedzy dziecka. Strefa aktualnego rozwoju i strefa najbliższego rozwoju. Rozwój uwagi i pamięci w okresie dzieciństwa.
Wyk9	Rozwój moralny w ontogenezie.
Wyk10	Geneza osobowości. Rozwój struktury „ja”. Kształtowanie się samooceny i postaw w okresie późnego dzieciństwa. Wpływ samooceny na rozwój psychiczny i społeczny w dzieciństwie.

Ćwiczenia (20 godz.)

Kod	Tematyka zajęć (nr semestru: 3)
Cw1	Rozwój motoryczny w okresie dzieciństwa. Prawa rozwoju ruchowego. Rozwój praktyki w okresie poniemowlęcym i przedszkolnym.
Cw2	Prawidłowości rozwojowe zabaw dziecięcych – od zabaw manipulacyjnych do symbolicznych. Rozwojowe funkcje zabawy.
Cw3	Rozwój twórczości w okresie dzieciństwa. Twórcza aktywność słowna. Rozwój twórczości rysunkowej.
Cw4	Rozwój kontaktów społecznych. Funkcjonowanie społeczne dzieci o różnym statusie socjometrycznym. Rozwój kompetencji społecznych w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
Cw5	Rozwój percepcji wzrokowej i słuchowej w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
Cw6	Dojrzałość szkolna. Znaczenie środowiska społecznego w kształtowaniu dojrzałości szkolnej.
Cw7	Czynniki warunkujące dziecięcy proces uczenia się. Rozwiązywanie zadań problemowych przez dzieci w okresie przedszkolnym i wczesnoszkolnym.
Cw8	Konsekwencje podjęcia roli ucznia dla rozwoju poznawczego. Utrata dziecięcej spontaniczności, rozwój inteligencji emocjonalnej i kompetencji emocjonalnych. Rozwój kontaktów z rówieśnikami.
Cw9	Obszary specjalnych potrzeb edukacyjnych. Czynniki ryzyka niepowodzeń szkolnych. Pierwotne i wtórne skutki niepowodzeń szkolnych. Zasady wspierania rozwoju dzieci z niepowodzeniami szkolnymi.

Cw10	Rozwój społeczny w okresie wczesnoszkolnym. Funkcjonowanie uczniów nieśmiałych i agresywnych w klasie szkolnej.
------	---

6. Metody dydaktyczne

Wykład	
M19	Studium przypadku
M20	Wykłady
Ćwiczenia	
M1	Analiza przypadków
M2	Analiza tekstów
M16	Praca w grupach

7. Nakład pracy studenta

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Wykład	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Ćwiczenia	20 godz.
W tym metodą e-learning:	0 godz.

Praca własna studenta	
zapoznanie się z literaturą, Praca własna studenta,	10 godz.

Całkowite obciążenia	
Sumaryczna liczba godzin dla przedmiotu wynikająca z całego nakładu pracy studenta	50 godz.
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	2 ECTS

8. Kryteria oceny

Warunki zaliczenia przedmiotu:

Egzamin ustny - wykłady, zaliczenie ustne, analiza przypadku - diagnoza słuchu fonemowego i sprawności manualnej dziecka sześciolatniego - ćwiczenia

Wykłady (Egzamin końcowy / Zaliczenie końcowe)	
Na ocenę 5:	Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym oraz logicznym, samodzielna, świadczy o dogłębnej znajomości omawianych tematów, zawiera refleksje własne i odniesienia do praktyki pedagogicznej
Na ocenę 4,5:	Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym oraz logicznym, w pełni samodzielna, świadczy o dogłębnej znajomości omawianych tematów
Na ocenę 4:	Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym oraz logicznym, w dużej mierze samodzielna, zawiera wszystkie istotne elementy omawianych tematów
Na ocenę 3,5:	Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym i w niewielkim stopniu samodzielna, wskazuje na ogólną znajomość charakteryzowanych zagadnień, wypowiedź jest zbudowana z wyuczonych na pamięć treści
Na ocenę 3:	Odpowiedź zawiera błędy merytoryczne i jest w niewielkim stopniu samodzielna, wskazuje na ogólną znajomość charakteryzowanych zagadnień, wypowiedź jest zbudowana z wyuczonych na pamięć treści

Ćwiczenia	
Na ocenę 5:	Analiza przypadku - diagnoza słuchu fonemowego i sprawności manualnej dziecka sześciolatniego jest poprawna i pogłębiona, zawiera analizę wyników, ich interpretację oraz plan pracy korekcyjno - wyrównawczej. Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym oraz logicznym, samodzielna, świadczy o dogłębnej znajomości omawianych tematów oraz czytanych tekstów, zawiera refleksje własne i odniesienia do praktyki pedagogicznej
Na ocenę 4,5:	Analiza przypadku - diagnoza słuchu fonemowego i sprawności manualnej dziecka sześciolatniego jest poprawna i pogłębiona, zawiera analizę wyników oraz ich interpretację. Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym oraz logicznym, w pełni samodzielna, świadczy o dogłębnej znajomości omawianych tematów oraz refleksyjną lekturę tekstów
Na ocenę 4:	Analiza przypadku - diagnoza słuchu fonemowego i sprawności manualnej dziecka sześciolatniego jest poprawna i pogłębiona, zawiera analizę wyników oraz próbę ich interpretacji. Odpowiedź jest poprawna pod względem merytorycznym oraz logicznym, w dużej mierze samodzielna, zawiera wszystkie istotne elementy omawianych tematów, wskazuje na refleksyjną lekturę tekstów
Na ocenę 3,5:	Analiza przypadku - diagnoza słuchu fonemowego i sprawności manualnej dziecka sześciolatniego jest poprawna i pogłębiona, zawiera analizę wyników bez próby ich interpretacji. Odpowiedź jest częściowo poprawna pod względem merytorycznym i w niewielkim stopniu samodzielna, wskazuje na ogólną znajomość charakteryzowanych zagadnień oraz tekstów, wypowiedź jest zbudowana z wyuczonych na pamięć treści
Na ocenę 3:	Aktywne uczestnictwo w ćwiczeniach, odpowiedź zawiera błędy merytoryczne i jest w niewielkim stopniu samodzielna, wskazuje na ogólną znajomość charakteryzowanych zagadnień, wypowiedź jest zbudowana z wyuczonych na pamięć treści. Analiza przypadku - diagnoza słuchu fonemowego i sprawności manualnej dziecka sześciolatniego jest krótka i ogólna, zawiera analizę wyników bez próby ich interpretacji. Odpowiedź ustna zawiera błędy merytoryczne i jest w niewielkim stopniu samodzielna, wskazuje na ogólną znajomość charakteryzowanych zagadnień oraz tekstów, wypowiedź jest zbudowana z wyuczonych na pamięć treści

9. Literatura

Literatura podstawowa

1. Bee H., Psychologia rozwoju człowieka, Wydawnictwo Zyska i S - ka, Poznań 2007
2. Białecka-Pikul M., Rozwój dziecięcej teorii umysłu. Zarys problematyki, Czasopismo Psychologiczne, t. 9, nr 2
3. Brzezińska A. I., Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005
4. Schaffer R. H., Rozwój społeczny. Dzieciństwo i młodość, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2006
5. Szuman S., Sztuka dziecka. Psychologia twórczości rysunkowej dziecka, WSIP, Warszawa 1985
6. Turner J. S., Helms D. B., Rozwój człowieka, Warszawa 1999

Literatura uzupełniająca

1. Kendall P. C., Zaburzenia okresu dzieciństwa i adolescencji, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004
2. Necka E., Orzechowski J., Słabosz A., Szymura B., Trening twórczości, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2005
3. Adamek I., Rozwiązywanie problemów przez dzieci, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1998

Publikacje prowadzącego

1. Od dzieciństwa ku młodości. Psychologiczno - pedagogiczne podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, Universitas, Kraków 2007
2. Rozwój moralny dziecka. Od kontroli do samokontroli, w: (red) A. Janus-Sitarz, Wartościowanie a edukacja polonistyczna, Universitas, Kraków 2008
3. Rodzina jako czynnik chroniący we współczesnej koncepcji profilaktyki, w: (red) G. Makiełło – Jarza, Przestrzeń życiowa współczesnej rodziny polskiej, Wydawnictwo KTE, Kraków 2008
4. Rola szkoły w rozwoju społecznym ucznia, w: (red) A. Guzik, R.M. Sigva, Teoretyczne i praktyczne aspekty współczesnej edukacji, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków 2009
5. Rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych w działaniach profilaktycznych, w: (red) A. Janus-Sitarz, Edukacja polonistyczna wobec trudnej współczesności, Universitas, Kraków 2010
6. Rola szkoły w kształtowaniu postawy twórczej ucznia, w: (red) A. Sitarz – Janus, Twórczość i tworzenie w edukacji polonistycznej, Universitas, Kraków 2012
7. Funkcjonowanie uczniów niedostosowanych społecznie w grupie rówieśniczej, w: (red) A. Janus – Sitarz, Każdy uczeń jest ważny. Indywidualizacja na lekcji języka polskiego, Universitas, Kraków 2017

10. Informacja o osobach prowadzących zajęcia

Osoby prowadzące zajęcia

dr Patrycja Huget (e-mail: phuget@uafm.edu.pl)